

4. Actieplan

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de van belanghebbenden verkregen inzichten inzake de vier prioriteitsthema's: **Afval, Habitat en Soort, Milieu en Gezondheid en Klimaatverandering** vertaald in een actieplan. De resultaten van de SWOT-analyse en de aanvullende confrontatie-analyse vormen de basis voor de strategische aanpak en een doelmatige manier van werken.

Het actieplan geeft op transparante wijze weer wat de verantwoordelijkheden zijn met betrekking tot het behalen van een specifiek

In de volgende vier paragrafen wordt het actieplan per prioriteitsthema gepresenteerd. Dit is een belangrijke eerste aanzet om op eenduidige en integrale wijze een strategisch overzicht inclusief alle belanghebbenden te creëren. Hierbij wordt ook de verbinding met het overkoepelende overheidsbeleid met betrekking tot de 'Sustainable Development Goals' van de Verenigde Naties gemaakt. Voor bepaalde kosten dient nog onderzoek plaats te vinden met betrokken instanties en moeten er afspraken worden gemaakt met potentiële trekkers om een definitief overzicht te krijgen van de nog in te zetten middelen. Zoals eerder benadrukt: **samenwerking is een belangrijke sleutel naar een duurzame toekomst.**

1. Welke acties moeten er worden ondernomen om dit thema aan te pakken (gebruikmakende van de SWOT-analyse)?

2. Wie kan de actie trekken? Welke andere instanties moeten erbij betrokken worden?

3. Wat zijn de gemoeide kosten (AWG)?

4. Wat is de tijdsplanning voor uitvoering van de actie?

5. Hoe sluit de actie aan op de Sustainable Development Goals?

4.1.1 Actieplan Afval

Actie 1 Modernisering van de regelgeving op het gebied van afval

Introductie afvalstofverordening.	Trekkers DNM
Reguleren van afvalscheiding voor zowel bedrijf als huishoudelijk afval.	Partners DWJZ
Aanpassing van de hinderverordening.	Kostenomschrijving
Aanpassing zandverordening.	Kosten NTB
Voorwaarden stellen voor gebruikers van publieke rioolstelsel.	Tijd (jaar) 2018-2020
Verlaging van invoerrechten op milieuvriendelijke producten.	
Het reguleren van gevaarlijke stoffen.	

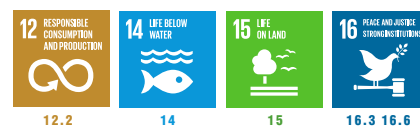
Actie 2 0% Lozing van ongezuiverd afvalwater naar zee

Modernisering, automatisering en privatisering van RWZI's.	Trekkers DOW
Implementeren van afvalwater structuurplan.	Partners DNM, DIP
	Kostenomschrijving
	Kosten NTB
	Tijd (jaar) 2019 (start)

Actie 3 Voorlichting en educatie

Voorlichting en educatie aan Basisscholen.	Trekkers MINROIM
Voorlichting en educatie aan Samenleving v.w.b de natuur en het milieu.	Partners BUVO, DNM, Serlimar S.G., FPNA, NGO's
Voorlichting en educatie omtrent aanbidding afval en afvalscheiding.	Kostenomschrijving Voorlichtingsactiviteiten (bv. social media, kranten persconferenties, presentaties, conferenties).
Voorlichting en educatie aan gebruikers van het rioolstelsel ter waarborging van het rioolsysteem.	Kosten 300.000,- (jaarlijks budget voor alle voorlichtingsactiviteiten van de DNM en MINROIM)
	Tijd (jaar) 2017 - aanhoudend

Actie 4

Het plaatsen van afvalcontainers voor gescheiden ophaal

Plaatsen van containers voor ontvangst van oliehoudende, klein chemisch afval, uitsluitend voor huishoudens.

Plaatsen van containers voor het ontvangen van, grof afval, tuinafval afkomstig van woningen.

Trekkers Serlimar S.G.

Partners DNM

Kostenomschrijving

Kosten NTB

Tijd (jaar) 2019 (Uitrollen duurt ongeveer 6 maanden)
- aanhoudend

Actie 5

Introductie Centraal meldpunt

Het aannemen van meldingen van overtredingen m.b.t. aanbieden, afhaal, transport en storten en verwerken van afval.

Het aannemen van meldingen t.a.v. van illegale storten in het rioolstelsel.

Het aannemen van meldingen m.b.t. ongecontroleerde storten van medisch afval, gevaarlijke stoffen (Batterijen/Asbest), Kadavers (dode dieren enz.).

Het aannemen van meldingen van storten van afval in illegale stortplaatsen.

Trekkers BCI

Partners Serlimar S.G., KPA, DNM

Kostenomschrijving Licentie en contract ITC provider

Kosten 100.000,- (INITIËLE FASE)

Tijd (jaar) 2018 - aanhoudend

Actie 6

Samenwerking tussen BCI, DNM en OM (Taskforce)

Opleiding en cursussen voor de inspecteurs van DNM en BCI.

Aanwijzing toezichthouders en BOA-opleiding DNM en BCI.

Gezamenlijke controle op het aanbieden, ophalen, transport, storten en verwerken van afval.

Controle op het illegaal storten van afval in het rioolstelsel.

Controle op het storten van afval in illegale stortplaatsen.

Trekkers MINROIM

Partners DNM, BCI, OM

Kostenomschrijving Info via 'Skol di polis'. 1.500 per ambtenaar met een minimum van 20 cursisten.

Kosten 75.000,-

Tijd (jaar) 2018-2019

Actie 7

Stimulering van de samenwerking tussen overheid en bedrijven op het gebied van afval

Stimuleren van circulaire economie.

Samenwerking tussen bedrijfsleven en samenleving ter voorkoming van illegaal storten van afval door bedrijven in het rioolstelsel.

Trekkers DNM

Partners ATIA, ATA, AHATA, SBA, KVK, DNM, UA, Serlimar S.G.

Kostenomschrijving Intersectorale overleggen

Kosten 25.000,-

Tijd (jaar) 2019 (start)

Actie 8

Implementeren van een duurzame en adequate afvalverwerkingsfaciliteit

Trekkers Serlimar S.G./ WEB/TNO

Partners DNM, DVG, DOW, DIP, DWJZ

Kostenomschrijving

Kosten NTB*

Tijd (jaar) 2019 (start) -aanhoudend

Actie 9

Sanering van stortplaats Parkietenbos

Trekkers Serlimar S.G.

Partners DNM, Serlimar S.G., WEB, DOW, DVG, TNO, Stichting Parkietenbos

Kostenomschrijving

Kosten NTB*

Tijd (jaar) 2019 (start)

Actie 10

Introductie van een kernstortplaats

Trekkers Serlimar S.G.

Partners DNM, Serlimar S.G., DVG, DIP, DOW

Kostenomschrijving

Kosten NTB*

Tijd (jaar) 2019 (start)

* De kosten zullen na de afronding van het Request voor Proposal (RFP) proces kenbaar worden. Voor meer informatie m.b.t. het RFP proces bezoek www.overheid.aw

4.1.2 Actieplan Habitat en Soort

Actie 1 Wetgeving op het gebied van natuurbescherming

Aanpassing natuur beschermingsverordening (NBV).

Vaststellen wetgeving m.b.t. invasieve / exotische soorten.

Aanwijzing van Key Biodiversity Areas (KBA) conform natuurbeschermingsverordening, o.a. rooien en dammen enz.

Aanpassen wijzing van beschermde flora en fauna conform de NBV.

Trekkers DNM

Partners DWJZ, DLVV, VET

Kostenomschrijving Het o.a. opstellen van teksten van wetgeving

Kosten NTB

Tijd (jaar) 2018 -2020

Actie 2 Onderzoek naar status van de koraalriffen op Aruba

Trekkers DNM

Partners DIP, FPNA, DLVV, NGO's

Kostenomschrijving Het o.a. uitvoeren van een nulmeting, het betrekken van lokale experts bij het monitoren

Kosten 400.000,-

Tijd (jaar) 2018 - 2019

Actie 3 Herbebossing- 'build with nature'

Herbebossing en beplanten van inheemse flora.

Trekkers DOW

Partners DNM, DLVV, DIP, NGO's

Kostenomschrijving Projectmatig in samenwerking met DOW, DLVV

Kosten NTB

Tijd (jaar) September 2018

Actie 4 Introductie ROPV

Trekkers DIP

Partners DNM, DOW, DLV, NGOs en samenleving

Kostenomschrijving Introductie ROPV plus wetgeving DWJZ

Kosten 154.000,-

Tijd (jaar) 2019 - 2020

Actie 5 Introductie Mariene park

Trekkers MINROIM/DNM

Partners TNO, NGO's op het gebied van marine milieu

Kostenomschrijving Randvoorwaarden. Begrenzingen bewaken, handhaving, boot, duikmateriaal, monitoringsmateriaal.

Kosten 1^e fase: TNO-Land contract 725.000,- (€350.000), 2^e en 3^e fase: NTB

Tijd (jaar) 1^e fase mei 2017 – 2019, 2^e fase facilititeit en personeel 2019 -2020, 3^e fase verder uitbouwen 2020-2021

Actie 6 Onderzoek naar Brown water en Brownfields

Trekkers DNM

Partners DNM, DLVV, DIP

Kostenomschrijving Projectmatig uitbesteden

Kosten 100.000,-

Tijd (jaar) 2018-2019

Actie 7 Aanwijzing 19+ gebieden

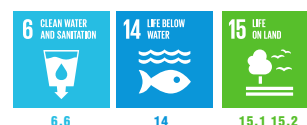
Trekkers MINROIM/DNM

Partners DJWZ, DLVV, VET, NGO's

Kostenomschrijving DJWZ afronden Landsbesluit 19 plus gebieden, opstellen beheersplan, voorlichting over 19+ gebieden en aanstellen beheerder.

Kosten 100.000,-

Tijd (jaar) 4^e kwartaal 2018 (start)

Actie 8 Introductie Centraal Meldpunt

Activiteiten m.b.t. bescherming Flora en Fauna

Melden van invasieve soorten. Alsook bedreiging van habitats, spoedgevallen, ontheffingen etc

Trekkers DNM

Partners DLV, VET, BCI, DOW, NGO's

Kostenomschrijving

Kosten 50.000,-

Tijd (jaar) 2018 - 2019

Actie 9 Voorlichting op het gebied van habitat en soorten

Voorlichting met betrekking tot de beschermde inheemse Flora en Fauna.

Melden van invasieve soorten. Alsook bedreiging van habitats, spoedgevallen, ontheffingen etc.

Trekkers MINROIM/DNM

Partners BUVO, BNA, ATA, AHATA, NGO's en GO's

Kostenomschrijving Reeds opgenomen bij het thema Afval actiepunt 3

Kosten Reeds opgenomen bij het thema Afval actiepunt 3

Tijd (jaar) Reeds opgenomen bij het thema Afval actiepunt 3

Actie 10 Instellen Commissie Flora en Fauna

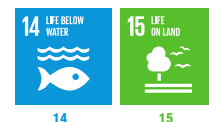
Trekkers MINROIM

Partners DNM, DWJZ, NGO's

Kostenomschrijving

Kosten 7.000,-

Tijd (jaar) 2018 (reeds ingesteld)

Actie 11 Monitoring en onderzoek van bedreigde soorten

Vergaren van data

Memorandum of Understandings (MoU's) voor levering van data met verschillende data partners (incl. NGOs)

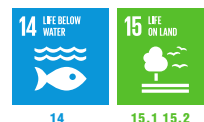
Trekkers DNM

Partners Verschillende entiteiten.

Kostenomschrijving Inventariseren en verzamelen en verwerken van DATA door getrainde onderzoekers. Operationele kosten en aanschaf bepaalde bedrijfsmiddelen (verrekijker, microscoop, transect lint en dergelijke).

Kosten 50.000,-

Tijd (jaar) 2018 – aanhoudend

Actie 12 Controle en handhaving van afgravingen ten behoeve van winning van zand en steen

Het wettelijk regelen van zandafgravingen door bij te voegen aan het hinderbesluit.

Geen industriële activiteiten toelaten in Natuur en Groet gebieden conform ROP

Staken van activiteiten van zand en steenbrekerijen binnen natuurgebieden.

Beheersplan opstellen voor bestaande afgravingen.

Voorlichting aan burgers.

Aanpassing zandenverordening.

Trekkers MINROIM/ DNM

Partners BCI, DWJZ, NGO's , ATIA, KVK,GO's

Kostenomschrijving opstellen wetgevingsteksten, uitvoeren van controle werkzaamheden, organiseren van sessie met actoren en juridische bijstand.

Kosten 50.000,- (schatting)

Tijd (jaar) 4^e kwartaal 2018 (start)

4.1.3 Actieplan Milieu en Gezondheid

Actie 1

Onderzoek naar grond en zeewaterkwaliteit rondom vuilnisstortplaatsen

Trekkers Serlimar S.G. (Parkietenbos) / DNM (overige)

Partners DVG, DOW

Kostenomschrijving Inhuren consultants en laboratoria's

Kosten NTB

Tijd (jaar) 2018 - 2019

Actie 2

Controle op bedrijven die stofoverlast en geluidsoverlast veroorzaken in gebieden die conform het ROP als natuur en woongebieden zijn gezoneerd

Trekkers DNM

Partners MINJUS, DIP, DVG, DO

Kostenomschrijving Handhavingsbeleid en aanschaffen geluidsmeter en nodige apparatuur.

Kosten 8.000,-

Tijd (jaar) 2018

Actie 3

Introduceren van normen die luchtemissies reguleren

Baselinestudie voor het bepalen van achtergrond en streefnormen voor lucht emissienormen.

Stofdeeltjes.

Trekkers DNM

Partners DTI, DWJZ, DVG

Kostenomschrijving Baseline studie uitbesteden voor het bepalen streefnormen.

Kosten NTB

Tijd (jaar) 2019 (duur 1,5 jaar)

4.1.4 Actieplan Klimaatverandering

Actie 1 Voorlichting en educatie op het gebied van klimaatverandering

Trekkers DNM

Partners BUVO, BRB, Onderwijszaken

Kostenomschrijving Reeds opgenomen bij het thema Afval actiepunt 3.

Kosten Reeds opgenomen bij het thema Afval actiepunt 3.

Tijd (jaar) Reeds opgenomen bij het thema Afval actiepunt 3.

Actie 2 Waterbeheer (Watershed management plan)

Trekkers DOW

Partners DIP, DNM, DLVV

Kostenomschrijving GIS kaarten opstellen en regenwateropvanggebieden afbakenen.

Kosten NTB

Tijd (jaar) 2019 (duur 2 jaar)

Actie 3 Alle overheidsprojecten worden gebouwd met de criteria Build with Nature

Bij bouwprojecten wordt het bouwrijp maken van terreinen, planmatig uitgevoerd.

Bouwverbod in laaggelegen gebieden, inclusief dammen en rooien.

Herbebossing: Meer gebruik maken van Arubaanse endemische planten bij projecten. In alle overheidsprojecten is er ook een herbebossingsplan.

Trekkers DOW

Partners DIP, DNM, DLVV

Kostenomschrijving Reeds opgenomen bij het thema Habitat en Soorten actiepunt 3

Kosten Reeds opgenomen bij het thema Habitat en Soorten actiepunt 3

Tijd (jaar) Reeds opgenomen bij het thema Habitat en Soorten actiepunt 3

Actie 4 Introductie van ROPV

Trekkers DIP

Partners DOW, DNM, RRO

Kostenomschrijving Reeds opgenomen bij het thema Habitat en Soorten actiepunt 4

Kosten Reeds opgenomen bij het thema Habitat en Soorten actiepunt 4

Tijd (jaar) Reeds opgenomen bij het thema Habitat en Soorten actiepunt 4

5. Aansluiting met de Sustainable Development Goals (SDGs) van de Verenigde Naties en Land Aruba

De **Sustainable Development Goals** (SDGs: duurzame ontwikkelingsdoelen) zijn opgesteld door de Verenigde Naties (VN) ten behoeve van duurzame ontwikkeling (zie figuur 1). De SDGs bieden een ambitieus kader om de kwaliteit van het menselijk leven wereldwijd te verbeteren. De echte impact daarvan kan echter alleen worden bereikt door de SDGs te lokaliseren. Dat zou voor de nationale overheden de prioriteit moeten zijn. Het huidige regeerprogramma van Land Aruba, **'Hunto pa Aruba'**, omvat uitdrukkelijk de principes van de SDGs. Het SDG-kader, zoals toepast door de overheid, heeft als doel om, in samenwerking met andere ministeries, een geïntegreerd beleid voor de duurzame ontwikkeling van Aruba te formuleren.

In 2017 ontving Aruba steun van de United Nations Development Group (UNDG) voor het lokaliseren en implementeren van de SDGs. Door middel van stakeholdersessies werden accelerators geïdentificeerd voor Land Aruba. Accelerators zijn gericht op het focussen van middelen en interventies op gebieden die maximale impact zullen hebben op meerdere SDG-doelen. Een van de geïdentificeerde accelerators is Natural Resource Management; een overkoepelend thema dat geldt voor de milieudoelen (Planet Pillar) binnen het SDG-kader (zie figuur 2).

Naast de SDGs zijn tevens bijna 200 'targets' (subdoelstellingen) opgesteld voor de verdere concretisering van de duurzaamheidsdoelen. Land Aruba heeft in 2017 meegedaan met een eerste SDG-rapportage van het Koninkrijk der Nederlanden over de implementatie van de SDG-indicatoren. Een belangrijk aspect voor de Directie Natuur en Milieu (DNM) is dat de SDG-subdoelstellingen worden gekoppeld aan de vier prioriteitsthema's (zie hoofdstuk 4 actieplan).

Met het oog op de voortgang van de SDGs gaat DNM ook een online dashboard ontwikkelen ten behoeve van het ontwikkelen van land-, marine-, socio-economische en ecologische indicatoren. Dit is ook in overeenstemming met de visie van het ministerie.

De SDGs doen niet alleen een beroep op nationale overheden, maar ook op de private sector, NGOs, de academische wereld en de burger zelf om bij te dragen aan de realisatie van een duurzame toekomst.

Voor meer informatie

*zie document "A Roadmap for SDG Implementation in Aruba" op de website van SDG Aruba (www.sdgaruba.com).
En voor de rapportage over status van implementatie van SDG's in het Koninkrijk der Nederlanden (juli 2017) op (www.sdgnederland.nl).*

Figuur 1: de 17 Sustainable Development Goals (SDGs)

THE GLOBAL GOALS

For Sustainable Development

Figuur 2: SDG accelerators voor Land Aruba

6. Tot slot

De Natuur- en Milieubeleidsnota 2018-2021: **'Onze Natuur en Ons Milieu, op weg naar een evenwichtige toekomst'**, beschrijft de benadering van het ministerie van ROIM voor wat betreft de ontwikkelingen van de natuur en het milieu in Aruba.

Het natuur- en milieubeleid is middels een participatief proces tot stand gekomen en het streven is dat ook de implementatie een participatief proces zal worden. Voor het bereiken van de gestelde doelen en het aanpakken van de uitdagingen en bedreigingen is een integrale aanpak nodig, waarbij elke actor zijn bijdrage levert aan een betere toekomst ten aanzien van onze natuur en ons milieu. Ook bedrijven en niet-gouvernementele organisaties zullen een actieve rol hebben bij de implementatie van het natuur- en milieubeleid.

Daarnaast kan er aangegeven worden dat de meest urgente thema's **Afval, Habitat en Soorten, Milieu en Gezondheid en Klimaatverandering** middels een actieplan in de komende vier jaar worden aangepakt. De andere thema's die niet in deze nota zijn meegenomen, zullen apart worden behandeld.

Verschillende beleidsinstrumenten zijn en zullen blijven worden ingezet om een 'evidence-based' beleid te ontwikkelen. De SWOT-analyse is een van deze beleidsinstrumenten. De systematische aanpak middels de SDGs van de Verenigde Naties is een ander instrument waarbij de natuur- en milieudoelen worden geïntegreerd in een breder kader. Bij de implementatie van de SDGs zal het Arubaanse natuur- en

milieubeleid verder worden vormgegeven en gedocumenteerd.

Deze nota brengt niet alleen de ideeën van de overheid, maar ook die van de niet-gouvernementele organisaties en het bedrijfsleven samen tot een visie en actieplan voor een betere en duurzame toekomst. Deze is dynamisch van aard en zal worden aangepast al naar gelang de behoefte. In dit kader is samenwerking de belangrijke sleutel naar een duurzame toekomst.

